

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Канто пошт. шав. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 1-2 год. передпол.
Руволіція не зупиняється.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4/20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Польщі 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
марк., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. р.,
Японії 120 йен, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл., Індії
адреса 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Противенство культур.

Польща і Росія взаємно себе притягають. Між ними нема глибокого противенства інтересів, а є тільки суперництво на полі, що простягається між Польщею і Росією. І крає те суперництво висликувало боротьбу, спричинювало війни, а війни довели до розвалу старої Річчиполітої. В чім же замикається суть польсько-російської боротьби?

В польській публіцистиці і публіцистичній історії адобува право громадянства видуманий і зручно зафіксований комуніал, що корінь польсько-російського антагонізму, що суть польсько-російської боротьби, що непрохідна пропасть спорів і сутинчків має своє джерело в противенстві культур: східної-російської і західної-польської.

Ніщо не є більше далеке від правди, як ця видумка, як цей беззастовний комуніал, яким Поляки аж до абсурду оперують на всіх ринках Європи. Недавно померлий польський публіцист А. Холонескі в одній зі своїх брошур („Istota walki polsko-rosyjskiej“) вичерпуючо доказав, наскільки подібні твердження минаються з правдою.

Польсько-російська ворожнеча є дуже стара. Від XVI. до XIX. ст. Польща вела аж 16 воєн з Росією. Перший московський цар Іван III. в роках 1499—1503 вступає на пограниччя Польщі і бере частину земель біля Песни. Від того часу кожне польське покоління веде війну з Москвою. Жигмонт Старий веде три війни. В четвертій з ряду Смоленськ лишається за Москвою. В п'ятій Іван Грізний адобував Подольськ, в шостій Стефан Баторій бере воєн над Москвою. За Жигмонта III. польські війська під проводом Жудкевського вступають в Москву. І знов Володислав IV. веде нову війну, на Яна Казимира припадає дві війни. Після „потопи“ Польща втрачає рівномірність сил з користь Москви через велику українську революцію Богдана Хмельницького й активну боротьбу України проти Польщі. Україна спричинила декаденцію Польщі. З того часу Польща вже є тільки тінню минулої величі. Після „потопи“ Польщу розкладають всякі ратушкові конфедерації аж до її поділу.

Польсько-російський антагонізм має і ліричні інтереси під назвою „вічний мир“. Але кожний „вічний мир“ („wieczny pokój“), був метрикий. Ніколи не вдалося погодити інтересів Польщі з інтересами Росії, хоч були спроби помирення і в XIX. ст. Так Олександр I. і Микола II. були польськими королями. Так конгреси польське королівство мало свої національні інституції: сейм, уряд, армію. В рр. 1860—1862 марг. Вельпольскі за одним махом усунув 12-тисячну армію російського чиновництва, а Конгреска одержала знову свій власний уряд. Замість згоди і співпраці, думка серед Поляків оклик: до зброї! — і „вічний мир“ топився в повстанчих рухах.

Повстання характеризується як реакція на російський гнет. Та це не відповідає дійсності. Бо пов-

стання не вибухали тоді, як було найгірше, але як було розмірно найліпше. Отже лишається противенство культур, про що вже згадувало. Та приписувати того подібним непереможним всесильності, значить завадати брехню історії й сучасності. Нпр. Жиди приймають культуру кожного народу, серед якого живуть, часто стоять в перших рядах засвоєної культури, а все таки вони всюди більше або менше ненавиджені. Сьогодні в цілому світі, не виключаючи перетворюючої культуру до ґрунту всі народи, племена і раси Америки, дивують антисемітські кличі. Франція й Італія, Англія й Німеччина мають культуру того самого поколю, а все таки вони століттями жили й живуть в різних антагонізмах. У великій світовій війні не боролися дві культури: східна і західна, тільки народи різних культур загальних і національних. Таким чином ані однорідність культур не творить ідилії між народами, ані їх ріжнородність не виключує однорідних змагань. Ріжниця культур не була і не є теж причиною польсько-російської боротьби.

В польсько-російських взаєминах відбувався подвійний процес: притягання і відтравування. В одній з тих фраз настував „вічний мир“ і співалання, в другій боротьба і війна.

Довгий час у Польщі й Росії нуртувала думка про потребу політичної унії. Насильного приєднання Литви Поляки не вважали твором викінчання, тільки частиною великої праці. Перед наступними поколіннями було ще більше завдання: зєдинити в один державний організм Польщу, Русь (Україну і Білорусь), Литву і Москву — очевидно під супрематією Польщі. Останній з Ягайлонів радий віддати польський престол Іванові Грізному.

По німецьким експозе.

Дипломатична мовчанка. — Справа окупації. — Гарантійний пакт і Ліга Націй. — Сумніви східні кордони. — Роля сили.

Німецький міністр закордонних справ Штресеман мав нелегке завдання, коли виголошував останню промову промову. По численних заявах німецького уряду, що вибір Гіттенбурга не змінив напрямку дотеперішньої закордонної політики, треба було торкнутись реальних актуальних питань і дати доказ: як Німеччина уявляє собі взаємини з найближчими сусідами і своїми дальшими опікунами.

Першою характеристичною рисою цієї промови була диплома-

тична мовчанка про становище до Франції та Англії. Це становище вичерпується точним, на думку Штресемана, виконанням плану Дова. Навіть коли міністр закордонних справ кавав про справу окупування території — він ставився не звертати свого жалю під безпосередню адресу держав, які зайняли ці території, а кавав про несправедливість мирного договору. Відомо, що Німеччина так само як Франція вважала окупацію Рейнщини з питанням гарантійного

пакту, хоча, річ ясна, виходить із зовсім протилежного становища у цій справі. Штресеман досить різко критикував факт, що Німеччина до цього часу не одержала жодної міжнародної союзницької комісії, яка мала б ствердити прогреси Німеччини щодо стану розроблення. Таке загасіння є, на його думку, лише претекстом, щоб продовжувати дальше окупацію німецьких територій. Всі неточності розроблення заводяться до дрібниць, які можна погодити при взаємній добрій волі, потрібній до порозуміння.

З питанням розроблення зв'язана справа гарантійного пакту, — з гарантійним пактом читання вступу Німеччини до Ліги Націй. Союзні держави хотять приневолити Німеччину формальними клязудами Ліги Націй, а шойно тоді почати дискусію про підстави гарантійного пакту. Німеччина спершу хоче одержати умовини, які дадуть їй заповуку, що вступ до Ліги Націй не є звернений виключно проти неї. Цієї думки Штресеман не висловив просто та безпосередньо, а обмежився на невизначний заяві, що ніякий гарантійний пакт, який не повстане при співучасті Німеччини не може бути доцільною зв'язкою нинішнього європейського заплуваного становища.

До цієї загальної заяви додав він ще дуже реальну увагу, що східні кордони, сумежні з Польщею, не прийме ніколи ніякий німецький уряд як остаточні. Такий стан є зазіханням на кордони Німеччини. Коли зважити, що такі самі заяви складає також польський уряд, вперваючи, що ніколи не згодиться на порушення теперішніх своїх кордонів — то ясно, що союзники, які хотять погодити двох непримиримих сусідів мають ще важше завдання, що хоче у своїй експозе виблудити чорну постать свого нововибраного президента.

Остання промова Штресемана есенціональна тим, що вона стверджує фактичну одиодуність усіх політичних напрямків німецької політики у тому болісному пункті, який вражає національну гордість кожного народу, переможеного не на те, щоб вимірити йому справедливість, а на те, щоб спинити його дальший розвиток у природних межах його сили. Німеччина не має наміру вирішувати свої долі силою — каже Штресеман. А одночасно він не додає того, що розуміють усі без пояснень, що зрештє цієї сили у майбутньому не може ніякий народ.

Звідкіль пічнеться дискусія над гарантійним пактом при таких станих справи? — над цим ломать собі голову всі дипломати, що бажають мира, а не мають засобів змінити ще раз географічної карти Європи.

Red. czas. „Dłło“ we Lwowie, Pr. 359/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sad okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prezbory we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dłło“ Nr. 107 (10.482) z dnia 17.V. 1925, w artykule pod tytułem 1) „Straszaki i straszaki“ między słowami: a) prywatne przedsiębiorstwo... 2) Nie je se gazetka, b) darowa miana... 3) Ojcie polski, c) do przelut... 4) W Straszaki, 2) „Do procesu postaw“ od słów: jakij był... 5) Końca artykułu zawiera znamienna zbrodnia z § 65 a) uk. w ujęciu pod 1) i 2) występkę z § 60 uk. i art. VIII. ust. z 17.XII. 1892

Dzpp. Nr. 8. 1863. pod 2) uznał dokonałą w dniu 16. maja 1925 r. konfiskację za asprawdwidlowa i zarządził zniszczenie całego nakładu wydawnictwa w 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiadzielnemu redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umieszczył bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następną przewidzianą w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1893 Dz. p. p. Nr. 6 z 1893 i. zaskazanie za przekroczenie na grzywnę do 40 zł. p. Lwów dnia 18. maja 1925 r. Jawel

Чи Ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа“? Як ні, то впишітьсь негайно в Одну уаін (най) 5 зол., чисел уділіть необмежене. Влиства 30 грошів. Заява приступлення можна одержати в кождому Кругку У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Дирекція Кооперативи „Рідна Школа“ Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.

